

POSTANOWIENIE

22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w Izbie Cywilnej w składzie:

SSN Krzysztof Wesołowski

na posiedzeniu niejawnym 22 maja 2024 r. w Warszawie
w sprawie z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie
przeciwko J. K.

na skutek wystąpienia przez Sąd Apelacyjny w Gdańsku
z żądaniami sędziów o ich wyłączenie od rozpoznania sprawy I ACo 449/22,

**1. oddala żądanie sędziego Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
K.B. wyłączenia go od rozpoznania żądania sędziego Sądu
Apelacyjnego w Gdańsku K.B.1;**

**2. w pozostałym zakresie żądanie sędziego Sądu
Apelacyjnego w Gdańsku K.B. pozostawia w aktach bez żadnych
dalszych czynności;**

**3. pozostałe żądania sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku
wyłączenia ich od rozpoznania sprawy przekazać Sądowi
Apelacyjnemu w Gdańsku jako właściwemu.**

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny w Gdańsku przedstawił Sądowi Najwyższemu akta sprawy I ACo 449/22 z powództwa Krajowego Ośrodka Wsparcia Rolnictwa w Warszawie przeciwko J. K. wraz z żądaniami sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku o wyłączenie ich w trybie art. 49 k.p.c. od rozpoznania sprawy (pismo Zastępcy Przewodniczącego I Wydziału Cywilnego SSA D.J. z 12 marca 2024 r.).

Z przesłanych do Sądu Najwyższego akt wynika, że do Sądu Apelacyjnego w Gdańsku przesłane zostały przez Sąd Okręgowy we Włocławku akta sprawy I Co17/22 celem rozpoznania żądań wyłączeń sędziów tego Sądu. Wyznaczona w drodze losowania do rozpatrzenia żądań SSA M.Z. wniosła o wyłączenie jej od rozpoznania sprawy. Żądanie to nie zostało rozpatrzone. Dokonano natomiast kolejnych losowań (wyznaczeń) sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, którzy również złożyli oświadczenia zawierające żądania wyłączenia ich od rozpoznania sprawy z udziałem J. K. (lub przez wskazanie sygnatury I ACo 449/22). Jako ostatni żądanie złożył sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku K.B..

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 52 § 1 k.p.c. o wyłączeniu sędziego powinien rozstrzygać sąd, w którym sprawa się toczy, a w razie niemożności wydania przez ten sąd postanowienia z powodu braku dostatecznej liczby sędziów – sąd nad nim przełożony. Przyjmuje się, że sądem przełożonym nad sądami apelacyjnymi jest Sąd Najwyższy.

W sytuacji gdy sędzia-sprawozdawca wyznaczony do rozpoznania sprawy merytorycznie składa żądanie wyłączenia go na podstawie art. 49 § 1 k.p.c. od rozpoznania sprawy, powinien być wyłoniony inny sędzia do rozpatrzenia takiego żądania. Do czasu jego rozpatrzenia, a dokładniej - wyłączenia wyznaczonego sędziego sprawozdawcy, nie jest dopuszczalne wyłanianie kolejnego sędziego sprawozdawcy w sprawie.

Sędzia wylosowany (wyznaczony) do rozpatrzenia żądania wyłączenia sędziego sprawozdawcy wyznaczonego do rozpoznania sprawy, powinien albo rozpoznać to żądanie, albo – jeśli dostrzega do tego podstawy – skorzystać ze środka prawnego uregulowanego w art. 49 § 1 k.p.c., wskazując na przyczyny uniemożliwiające rozpoznanie żądania wyłączenia sędziego sprawozdawcy. Żądanie wyłączenia wykraczające poza wskazany zakres na tym etapie jest niedopuszczalne. Może być ono w skuteczny procesowo sposób złożone wyłącznie przez sędziego, który ma rozpoznać daną sprawę jako całość, a nie tylko kwestię wpadkową. (w obecnym stanie prawnym – art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c.; w poprzednim stanie prawnym, tj. przed 1 lipca 2023 r. pogląd o niedopuszczalności

wniosku/żądania wyłączenia sędziego niewyznaczonego do rozpatrzenia sprawy wynikał z orzecznictwa Sądu Najwyższego – zob. uchwałę składu siedmiu sędziów SN z 26 lipca 2019 r., I NOZP 1/19, OSNKN 2020, nr 1, poz. 1)

Powyższe oznacza, że sędzia Sądu Apelacyjnego w Gdańsku wylosowany w kolejności po SSA M.Z. mógł skutecznie złożyć żądanie wyłączenia go w trybie art. 49 § 1 k.p.c. wyłącznie w odniesieniu do rozpatrzenia przez niego żądania wyłączenia SSA M.Z. jako sędziego - sprawozdawcy. Ponieważ sam nie był przydzielony do merytorycznego rozpatrzenia sprawy, jego żądanie w pozostałym zakresie było niedopuszczalne (nie było prawnie skuteczne). Odnosi się to do kolejno wylosowanych sędziów, którzy następnie złożyli żądanie wyłączenia ich od rozpoznania sprawy z udziałem J. K. (lub przez wskazanie sygnatury I ACo 449/22).

W tej sytuacji, w pierwszej kolejności podlega rozpatrzeniu przez Sąd Najwyższy żądanie ostatniego z wylosowanych sędziów – SSA K.B., który mógł skutecznie złożyć żądanie wyłączenia go jedynie od rozpatrzenia żądania wyłączenia SSA K.B.1 od rozpoznania wniosku poprzednio wyznaczonego sędziego - SSA A.F.

W swoim oświadczeniu SSA K.B. wskazuje, że wprowadzie nie łączą go z J. K. jakiegokolwiek związki mogące obiektywnie nasuwać wątpliwości co do jego bezstronności, ale J. K. sformułował zarzuty pod adresem sędziów z wydziału, w którym orzeka – R. K. i A. S., wnosząc o uchylenie im immunitetu i składając prywatny akt oskarżenia.

Okoliczność ta w żadnej mierze nie stanowi przeszkody w rozpoznaniu wniosku o wyłączenie SSA K.B.1 od rozpoznania wniosku poprzednio wyznaczonego sędziego – SSA A.F. (który również mógł skutecznie złożyć swoje żądanie wyłącznie w zakresie wyłączenia od rozpoznania żądania wyłączenia poprzednio wyznaczonego sędziego). Po pierwsze, nie dotyczy ona w ogóle SSA K.B.1. Po drugie, gdyby sam fakt orzekania w jednym sądzie miał być podstawą wyłączenia od rozpatrywania żądania wyłączenia złożonego przez sędziego w trybie art. 49 § 1 k.p.c., ustawodawca z pewnością nie unormowałby właściwości sądu rozpatrującego takie żądanie w sposób, jak to uczynił w art. 52 § 1 k.p.c., tylko nakazałby rozpatrzenie takiego żądania przez inny sąd.

W związku z tym żądanie SSA K.B. w zakresie w jakim dotyczyło wyłączenia od rozpoznania żądania SSA K.B.1 podlegało oddaleniu (pkt 1 postanowienia).

W pozostałym zakresie żądanie SSA K.B. było niedopuszczalne, gdyż nie sposób uznać, aby skutecznie przydzielono mu do rozpoznania sprawę jako całość (sprawozdawcą pozostaje w niej nadal SSA M.Z., co do której wniosek o wyłączenie nie został rozpoznany) czy też wnioski o wyłączenie poprzednich sędziów. W tej mierze Sąd Najwyższy przyjął, że właściwe jest pozostawienie wniosku o wyłączenie bez żadnych dalszych czynności, o czym orzekł w punkcie 2 postanowienia na podstawie art. 53¹ § 2 w zw. z art. 53¹ § 1 pkt 3 k.p.c. *per analogiam*.

W związku z oddaleniem żądania SSA K.B., żądanie poprzednio wyznaczonego sędziego – SSA K.B.1 oraz żądania innych wylosowanych (wyznaczonych) sędziów Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, podlegają rozpatrzeniu przez ten Sąd zgodnie z art. 52 § 1 k.p.c. W związku z tym żądania te należało na podstawie art. 200 § 1⁴ w zw. z art. 52 § 1 k.p.c., przekazać Sądowi Apelacyjnemu w Gdańsku jako sądowi właściwemu, o czym orzeczono w punkcie 3 postanowienia.

[SOP]

[a.ł]